

Slim beweiden helpt tegen wormen

Maaïke Leistra, MSc, GD

Geiten zijn gevoelig voor maagdarmworminfecties wanneer ze buiten gehouden worden.

Om problemen te voorkomen is tijdig actie ondernemen het advies. Een goed beweidingsschema vormt hiervan de basis. Daarnaast kan mestonderzoek nuttige informatie verschaffen over het juiste geneesmiddel dat resistentie voorkomt.

Een geit met een maagdarmworminfectie loopt al snel groeivertraging op. In veel gevallen vindt dat plaats voordat het dier diarree en bloedarmoede heeft en in het ergste geval sterft het dier uiteindelijk. Er zijn ook maagdarmwormen, zoals de rode lebmaagworm, die helemaal

geen diarree veroorzaken, maar wel voor ernstige problemen zorgen, met soms sterfte tot gevolg. Het idee dat zolang er geen diarree te zien is, er ook geen sprake is van een worminfectie, is dus een groot misverstand. Regelmatig mestonderzoek kan helpen om een betrouwbare diagnose te stellen.

Foto's: GD

tegen wormen

Wormencyclus

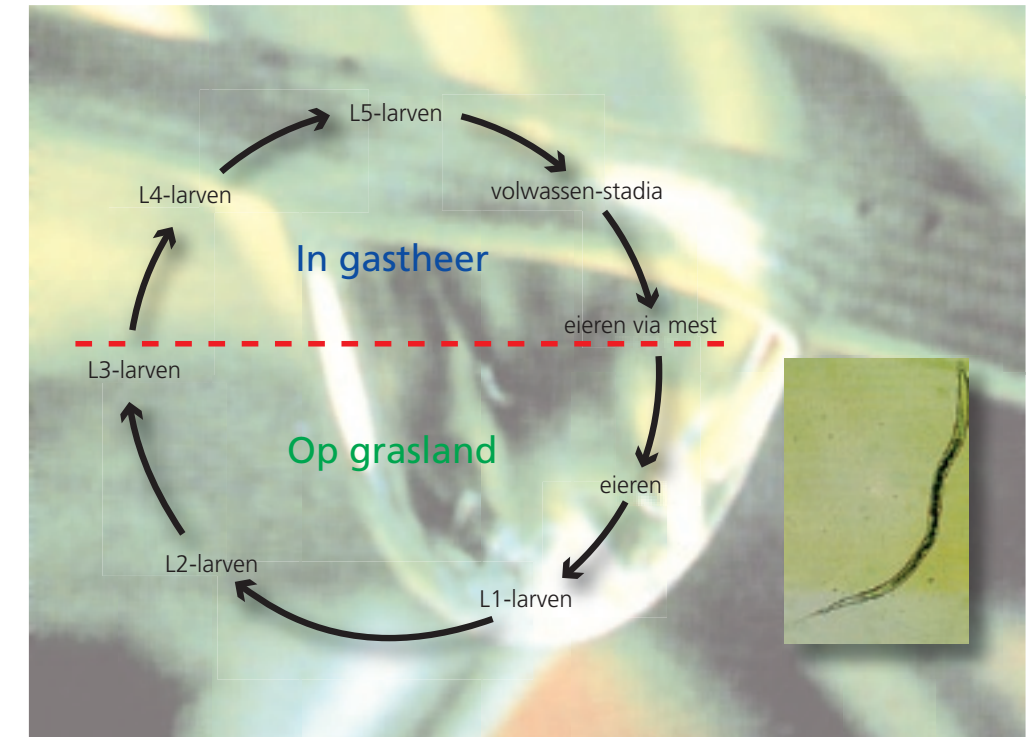
Om wormen succesvol aan te pakken is het eerst nodig hun cyclus goed in beeld te hebben. Deze cyclus is weergegeven in het schema. L3-larven zijn besmettelijke larven die geiten tijdens het grazen opnemen. In het maagdarmkanaal ontwikkelen deze larven zich tot volwassen mannelijke en vrouwelijke wormen. De vrouwelijke wormen leggen eieren die met de mest op het land komen. Vanuit het ei ontwikkelen zich larvale stadia (L1, L2 en L3). De L3-larven zijn besmettelijk en hechten zich aan het gras, waarmee de cyclus rond is. In het voorjaar (mei-juni) duurt het ongeveer drie weken voordat de besmettelijke larven (L3) vanuit de eieren massaal op de wei komen. In de zomer (juli tot september) duurt dit ongeveer twee weken.

Graslandbeheer van belang

Uit de wormcyclus blijkt dat de besmettelijke L3 larve het probleem is in het graslandbeheer. Om deze cyclus te doorbreken, zouden geiten met hun lammeren op 'veilig' land moeten kunnen weiden. Dit is land waar in ieder geval drie maanden geen schapen, geiten of runderen hebben gelopen. Ook geploegd of opnieuw ingezaaid land is veilig. Door geiten om de drie weken te verweiden en in de periode van 1 juli tot 1 september om de twee weken, beperk je de opname van besmettelijke larven.

Mestonderzoek geeft zekerheid

Maagdarmworminfecties uiten zich vooral in een verminderde groei op de langere termijn. Diarree kan wijzen op wormbesmettingen, maar kan ook andere oorzaken hebben. Om zekerheid te hebben over een eventuele besmetting bij uw dieren, geeft alleen regelmatig mestonderzoek een betrouwbare diagnose. Ook kan mestonderzoek de effectiviteit van het wormmiddel controleren. Oorzaken van een slecht resultaat na een ontworming zijn: het middel zelf werkt onvoldoende, de dosering was te laag, of het verkeerde wormmiddel is gebruikt.

De eieren van vrouwelijke wormen komen met de mest van een geit op het land en hechten zich daar aan het gras. Vervolgens kunnen de besmettelijke larven weer worden opgenomen door een dier. En daarmee is de wormcyclus rond.

Behandeladvies

- Gebruik het juiste wormmiddel.
- Gebruik de juiste dosering qua gewicht.
- Gebruik voor geiten tweemaal de dosering die voor schapen staat aangegeven.
- Behandel de dieren drie dagen voordat ze met de lammeren naar buiten gaan.
- Behandel 2 tot 5 procent van de volwassen dieren en lammeren niet.
- Bij minder dan twintig dieren is het beter alle dieren op één na te behandelen en dit dier een week later te behandelen.
- Problemen met Nematodirus-soorten of lintwormen? Behandel met een middel uit groep 1 (pro) benzimidazolen. In alle andere gevallen gebruikt u altijd een middel uit groep 2 of 3.
- De nakomelingen van de 'onbehandelde' wormen (afkomstig van dieren die niet ontwormd zijn) zullen grotendeels de volgende generatie bepalen, vooral als het wormmiddel hoog effectief is bij de behandelde dieren. Door efficiënt om te weiden en eventueel effectief te behandelen, zorg je ervoor dat wanneer er nieuwe wormeieren op het land komen, deze geen resistentie opgebouwd hebben tegen de wormmiddelen.

Meer informatie

Voor meer informatie over wormen bij geiten kijk op www.gdventer.com, rubriek schaaap/geit. De GD Wormenpakketten Geit, Schaaap en Paard zijn via onze website of via uw dierenarts te verkrijgen. Vanaf juli zijn deze producten via alle Welkoop- en Boerenbondwinkels in Nederland verkrijgbaar.